

■ PUNTO DA VISTA

Party, allotria e cunvegns internaziunalas

Illustrà ina chaussa sitga a moda chapavla e divertenta

DA CLAUDIA CADRUVI / ANR

Il grond art da la politica èsi da declarar materia sitga uschia che mintgin chapescha. Ier han ils cussegliers dals chantuns laschè ora cups e mussà ch'els èn maisters en quest art. Durant la debatta davart l'uschenumnada Selbstbestimmungsiniziativa ha *Andrea Caroni* (pld/AR) illustrà il dischavantatg da l'iniziativa a maun d'ina party d'anniversari che cuzza cun musica e canera fin passa mesanotg.

Ma l'emprim tar la materia sitga: La pps less schliar il conflict da normas tranter dretg naziunal ed internaziunal cun l'iniziativa cunter derschaders esters ch'ella ha inoltrà cun 116 000 sutscritziuns. L'iniziativa preveda ch'il dretg svizzer stat adina sur il dretg internaziunal. Sche gliez avess da chaschunar problems cun ina cunvegna internaziunala, lura sto lezza vegnir hanlegiada ora da novamain. E sche gliez na va era betg sto la Svizra disdir la cunvegna. Per ina gronda majoritad dal cussegl è gist quest passus memia extrem.

Quai saja sco sch'ins abitass en ina chasa da pliras famiglias cun in urden-chasa che scriva avant ch'ins na dastgia betg pli far canera suenter las diesch, ha manegia Caroni. Sch'ins festiveschia ina saira ina giada in anniversari, lura na pondereschian ins era betg da gist visar l'abitaziun. Per il solit acceptian ils vischins gea sch'ins festiveschia ina party che duria pli ditg. I na dettia nagina raschun da gist ir ad abitar insanu' auter mo pervi d'ina festina ina giada l'onn. Uschia na dettia quai era nagina raschun da gist visar contracts internaziunals perquai ch'els stettian mintgatant en conflict cun il dretg naziunal. La finala saja la Svizra sco stadi pitschen avisada sin buonas relaziuns cun l'exteriur.

Gist il cunfar actual dal president dals Stadis Unids mussia quant impurtant che cunvegns internaziunalas sajan, ha ditg *Daniel Jositsch* (ps/ZH). «S'imaginai ina giada tge che capitass sch'il president actual n'avess insumma naginas liadiras pli che al rentan almain anc in zichel vi dal dretg internaziunal.» Da tals contracts na profiteschian betg ils gronds, mabain ils pitschens.

La Svizra haja passa 5000 cunvegns ed en vista a quest aut dumber sajan ils conflicts che sa tschientan da temp en temp mo minimis, è stà il tenor. Iniziativas vegnian lantschadas per il solit sch'il pievel haja in problem che smatgia. Ma la discussiun davart il conflict da normas saja plitost ina discussiun hipotetica. «U avais vus gia dudà ina giada ch'in burgais en Svizra avess planschì ch'el stoppia suffrir pervi dal dretg internaziunal?» ha in cusseglier dumandà a moda retorica.

En sasez sa drizzia l'iniziativa betg tant encunter ils derschaders esters, mabain encunter ils derschaders a Losanna, pertge il tri-

bunal federal haja preni decisziuns che n'hajan betg plaschi a la pps. Il cussegl dals chantuns ha refusà l'iniziativa cun 36 cunter 6 vuschs.

La party d'anniversari è lura anc ina giada vegnida tratga a strada en connex cun la cuntraproposta. Lezza preveda ch'ins scriva la «Schubertpraxis» en la constituziun: Adina sch'il pievel u il parlament decidan aposta e sapientivamain ina disposiziun che cunterfa al dretg internaziunal duai questa disposiziun naziunala star sur il dretg internaziunal (guarda LQ dals 8 da mars). La cuntraproposta saja gist uschè privlusa sco l'iniziativa sezza, pertge ella fetschia medemamain or da la Svizra in stadi dal qual ins na possa betg sa fidar, è stada la critica.

Quai saja sco sch'ins scrives en l'urden-chasa ch'i stoppia esser ruas suenter las diesch – dano sch'ins fetschia halt gist ina festa. Cun ina tala regla saja garantì ch'i dettia mintga saira ragazza ed allotria fin passa mesanotg, hai già num. La chombra pitschna ha refusà la cuntraproposta cun 27 tar 15 vuschs.